

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen valtakunnalliseen toimenpideohjelmaan vuosille 2023–2027

Lausunnon antaja: Itä-Suomen yliopisto, lääketieteen laitoksen johtaja ja alueellinen neuvottelukunta

Yleiset huomiot

Toimenpideohjelma on oikeansuuntainen ja kunnianhimoinen sekä antaa konkreettisia toimenpiteitä lausunnossa esitettyjen kehitysaskelien saavuttamiseen. Toimenpideohjelma antaa pääosin valtakunnallisesta tilanteesta hyvän kuvan.

Yliopiston näkökulmasta toimenpideohjelma voi toteutua vain, jos erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen korvaus yliopistoille on jatkossa riittävä. Tällä hetkellä erikoistumiskoulutukseen saatu rahoitus ei riitä kattamaan koulutuksen kustannuksia, vaan koulutukseen (esim. ohjaajakoulutus) käytetään perusopetukseen ja tutkimukseen tarkoitettua rahoitusta. Ilman lisärahoitusta yliopiston panostus erikoistumiskoulutukseen voi olla tulevaisuudessa vähenevä. Tähän asti yliopistot ovat tunnollisesti ja hyvin vieneet eteenpäin omaa rooliaan eli sisällön ja laadun kehittämistä.

Yliopistollisten sairaaloiden merkitys korostuu toimenpideohjelmassa. Yli puolet koulutuksesta annetaan yliopistollisen sairaalan ulkopuolella (9kk terveyskeskusjakso + 3–4 vuotta keskussairaalassa). Keskussairaalan roolia ei välttämättä tunneta riittävästi. Hyvä keskussairaalassa toteutettu koulutus tuottaa hyviä erikoistuvia YO-sairaaloihin, jossa koulutus viimeistellään. Keskussairaalat tarvitsevat lisää tukea osaamisperustaisen koulutuksen toteuttamiseen, sillä aiheesta käytävä hyvä keskustelu ei välttämättä konkretisoidu keskussairaaloissa.

Raportin mukaan alle 40 % koulutuksen aiheutuvista kustannuksista korvataan keskussairaaloille eli kustannukset ovat palvelujärjestelmän katettavana. Hyvinvointialueen voimaantumisen jälkeen hyvinvointialueella tulisi mahdollisesti olla enemmän neuvotteluvaltaa tähän.

Kommentteja toimenpideohjelman yksittäisiin kohtiin

5.1.2 Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkäritilanne ja koulutustarve vuoteen 2035

Kohta: Asiantuntijatyöryhmän arvio koulutustarpeesta v. 2027–35 on noin 790 erikoislääkäreitä ja noin 50 erikoishammaslääkäreitä vuosittain. Nykyinen lääkäreiden ja hammaslääkäreiden peruskoulutus (sisäänotto n. 800 ja 185), lisättyinä ulkomailla opiskelevilla, riittää näin ollen tähän tavoitteeseen

Kommentti: Tällä hetkellä monilla erikoisalioilla on merkittävä erikoislääkäripula ja koulutukseen hakijoita on selvästi vähemmän kuin on tarjolla koulutusta. Tämä herättää huolen siitä, että onko sivulla 22 esitetty arvio realistinen. Jos aloituspaikkoja on selkeästi enemmän (esimerkiksi v. 2022 syksyn haku) kuin hakijoita, ei ohjaus vahvistettavilla aloille toteudu. Potentiaalisia hakijoita erikoistumiskoulutukseen ovat valmistuneet lääkärit/hammaslääkärit ja heitä tulisi olla suhteessa enemmän kuin tarjolla olevia aloituspaikkoja, jotta ohjausvaikutus toteutuisi.

6.2 Koulutuskorvausten laajentaminen

Kohta: Toimenpide; Pilotoidaan koulutuskorvausten kohdentamista tietyille vahvistettavalle/vahvistettaville aloille määrääjäksi ja selvitetään vaikuttavuus.

Kommentti: Pilotoinnissa tulisi huomioida myös vahvistettavan erikoisalalan lisäksi kriittisimmät alueet.